

DIŞ EKONOMİK İLİŞKİLER KURULU
FOREIGN ECONOMIC RELATIONS BOARD

SURİYE ÜLKE BÜLTENİ

EKİM 2017

GENEL BİLGİLER

Resmi Adı: Suriye Arap Cumhuriyeti

Yönetim Şekli: Tek Partili Yarı Başkanlık Sistemi

Devlet Başkanı: Beşşar el-Esad

Başbakan: İmad Khamis

Yüz Ölçümü: 185,180 km²

Toplam Nüfus: 18,3 milyon

Nüfus Artış Hızı: % -0,9

Ortalama Yaşam Süresi: Erkek: 65, Kadın: 77

Nüfus Dağılımı(Etnik-Dini): Yüzde 87'si Müslüman olan nüfusun (%74 Sünni, %13 Alevi, İsmaili ve Şii) %10'u Hristiyan, yüzde 3 Dürzüdür.

Konuşulan Diller: Arapça, Kürtçe, Ermenice, Aramice, Çerkezce, Fransızca, İngilizce

Başkent: Şam

Başlıca Büyük Şehirler: Halep, Şam, Humus, Lazikiye

Para Birimi: 1 Dolar = 590 Suriye Lirası

Saat Farkı: Suriye saati ile Türkiye saati arasında fark bulunmamaktadır. GMT'den 3 saat ileridedir.

Üyesi Olduğu Uluslararası Kuruluşlar: BM, İslam İşbirliği Teşkilatı, Arap Ligi, Bağlantısızlar Hareketi, Uluslararası Atom Enerjisi Ajansı, Uluslararası Para Fonu, Uluslararası Denizcilik Örgütü, Dünya Turizm Örgütü, Dünya Meteoroloji Örgütü, Dünya Sağlık Örgütü, Arap Para Fonu, FAO, Uluslararası Sivil Havacılık Örgütü, INTERPOL, Dünya Sendikalar Federasyonu (WFTU), Uluslararası Standardizasyon Örgütü (IOS), Uluslararası Telekomünikasyon Birliği (ITU), Dünya Posta Birliği, Petrol İhraç Eden Arap Ülkeler Teşkilatı, Uluslararası Ticaret Odası, Gümrük İşbirliği Konseyi, Arap Ortak Pazarı.

- 1 Ocak Yılbaşı Tatili
- 8 Mart Ulusal Devrim Günü
- 9 Mart Hz.Peygamber'in Doğumu
- 21 Mart Anneler Günü
- 12 Nisan Paskalya
- 17 Nisan Fransızlar'ın Çekiliş Günü
- 19 Nisan Paskalya
- 1 Mayıs İşçi Bayramı
- 6 Mayıs Şehitler Günü
- 21 Eylül Ramazan Bayramı
- 6 Ekim Kurtuluş Savaşı Günü
- 28 Kasım Kurban Bayramı
- 18 Aralık Hicri Yılbaşı
- 25 Aralık Noel

MEVCUT SİYASİ VE İDARİ YAPI/YÖNETİM ŞEKLİ

Suriye’de “Arap Sosyalist Baas Partisi” 1963 tarihinde yaptığı askeri müdahale neticesinde yönetimi ele geçirmiştir.

1970 yılında Hafız Esad’ın yine askeri müdahaleyle yönetimi ele geçirmesinden sonra, 1972 yılında Baas Partisi ile birlikte hukuken faaliyet göstermesine izin verilen (Arap milliyetçisi ve sosyalist çizgideki) toplam 10 parti “Ulusal İlerici Cephe” çatısı altında toplanmıştır. Bununla birlikte, 1973 tarihli Suriye Anayasasının 8’inci Maddesine göre, Baas Partisi “toplumun, devletin ve Ulusal İlerici Cephe’nin lideri” konumundadır.

Anılan partiler dışında, hukuken tescil edilmemiş olmakla birlikte, fiilen sınırlı ölçüde faaliyet göstermesine müsaade edilen irili ufaklı 25 civarında siyasi parti de mevcuttur.

Beşar Esad, Mayıs 2007’de yapılan seçimler sonucunda yeniden yedi yıllık bir dönem için devlet başkanı seçilmiştir. Ülkede halk tarafından seçilmiş bir parlamento ve devlet başkanı tarafından atanan bir hükümet görev yapmaktadır. Baas partisi ülkedeki baskın politik gücü oluşturmaktadır.

Suriye idari bakımdan 14 bölgeye (muhafazat) ayrılmıştır: Haseki, Lazkiye, Al Qunaytirah, Ar Raqqah, As Suwayda’, Dar’a, Dayr az Zawr, Dimashq, Halep, Hama, Homs, İdlib, Şam ve Tartus. Sermaye birikimi daha çok Şam’da yoğunlaşmıştır. Ülkenin en gelişmiş altı önemli şehri olan Şam, Halep, Lazkiye, Homs, Hama ve Tartus özerkliğe sahiptir.

Suriye’de Mart 2011’de yönetim karşıtı gösteriler şeklinde başlayan olaylar kısa sürede bir iç savaşa dönüşmüştür.

GENEL EKONOMİK GÖRÜNÜMÜ

GSYİH(Gayri Safi Yurtiçi Hasıla): 18 Milyar ABD doları

Kişi Başı GSYİH: 765 ABD doları

Ekonomik Büyüme Oranı: % -4,3

İşsizlik: % 10,8 (Ortalama iş gücüne oranla)

Ekonomi Sektörel Dağılım: Sanayi: % 18.9, Tarım: % 19.5, Hizmetler: % 61.6

Kredi Faiz Oranı: % 7,0

Ana İhracat Kalemleri: Meyve, sebze, tuz, sülfür vb., pamuk, petrol ürünleri, kahve ve baharat, demir/çelik

Ana İthalat Kalemleri: Makine, kazanlar, elektronik ekipmanlar, plastik, demir-çelik

Önemli Ticaret Ortakları: Türkiye, Kore, Çin, Ürdün, Mısır, Lübnan, Hindistan

Ekonomik Durum: Geçmişte merkezi planlı bir ekonomik sisteme göre yönetilen ve 2000 yılından itibaren serbest piyasa ekonomisine geçiş sürecine giren Suriye'nin temel gelir kaynakları petrol, dış yardımlar, yurt dışında çalışan Suriyeli işçilerin döviz gelirleri ve tarımdır. Petrol ihracatı, toplam ihracat gelirlerinin üçte ikisini ve bütçe gelirlerinin yarısını oluşturmaktadır. Petrol dışı sanayi; kimyasal, kauçuk, plastik, tekstil, deri ve gıda işleme alanlarında yoğunlaşmaktadır. Hizmetler sektörü içinde özellikle turizm, hızlı bir gelişim sergilemiştir. Ülkedeki büyük sanayi şirketlerinin çoğu devlet tarafından işletilmektedir. Ancak, kamunun ekonomideki payı kademeli olarak gerilemektedir.

Başlıca ticaret merkezleri Şam, Halep, Lazkiye, Tartus, Deir al-Zour ve Homs; petrol sanayinin merkezi ise Deir al-Zour çevresi ile Halep ve Banyas'taki rafinerilerdir. Tekstil ve seramik gibi hafif sanayi üretiminin ve gıda işleme tesislerinin çoğu, tarım alanlarına yakın olan Şam, Halep ve Homs'ta bulunmaktadır. Ülkenin iki büyük liman şehri olan Lazkiye ve Tartus uluslararası ticaretin merkezi iken, kuzeydeki Banyas'tan petrol ihracatı yapılmaktadır. Ülkenin doğusu daha az gelişmiş olmasına rağmen, Haseki şehri tarımsal faaliyetlerin yoğunluğu nedeniyle komşu illerden göç almaktadır. Deir al-Zour ve Palmira, yeni petrol ve doğal gaz alanları bulunması ile son yıllarda hızla büyüyen şehirlerdir.

Büyük kısmı iç piyasada tüketilen tarımsal ürünlerin çoğu Şam'ın kuzeyinde üretilmektedir. Hükümetin pamuk ve tahıl piyasalarına müdahaleleri devam ettiğinden, tarımda özel sektör faaliyetleri, daha az stratejik önem arz eden meyve üretimi gibi alanlarda yoğunlaşmaktadır.

Ülkedeki iç karışıklıklar gerek sanayi gerek se tarımsal üretimin azalmasına neden olmuştur. Ülkenin en önemli sanayi merkezlerinde faaliyetler durma noktasındadır.

Türkiye'nin Suriye'ye ihracatı 2014 yılında yüzde 76 oranında artmış, 2015 yılında yüzde 15, 2016 yılında ise yüzde 14 oranında azalmıştır. Suriye'de 2011 yılında başlayan iç karışıklıklar sebebiyle Türkiye'nin 2010 yılında 1,8 milyar ABD Dolar olan ihracatı 2012 yılında %68,8 azalarak 501 milyon ABD Dolarına gerilemiştir. 2013 yılında gerçekleşen ihracat artışında uluslararası toplum kuruluşlarının Türkiye'nin güneyinde kurdukları merkezlerden bölgeye ilettiği yardım malzemelerinin önemli etkisi bulunmaktadır.

Özellikle son dönemde Suriye'de kalıcı ateşkesin sağlanması yolunda atılan adımlar neticesinde önümüzdeki dönemde Suriye ile ticaretin artacağı öngörülmektedir.

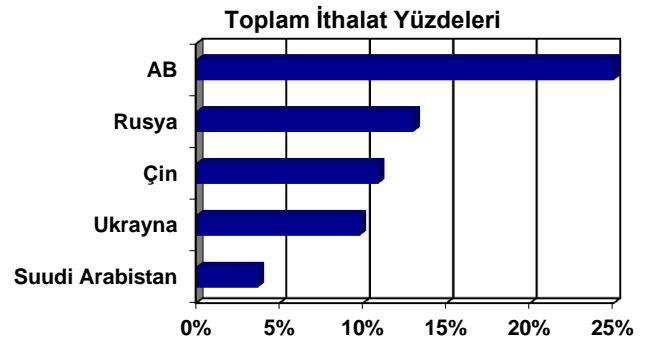
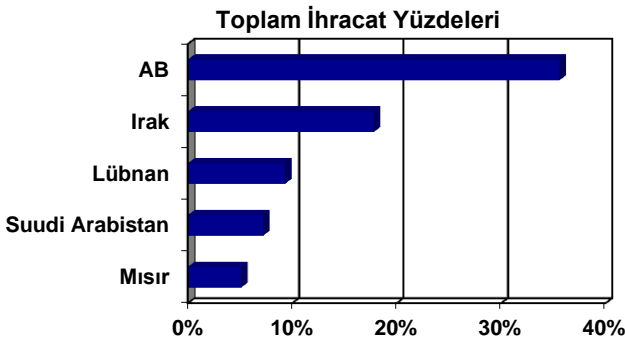

İç savaş Suriye ekonomisine ciddi yıkıcı hasarlar vermiştir, siyasi istikrarsızlık büyük ekonomi merkezlerine doğru yayıldıkça ülke ekonomisini derin bir gerilemeye itmektedir. Suriye ekonomisi 2012 yılı itibarıyla %54, buna ek olarak 2013 yılında % 17 küçülmüş ve geçtiğimiz 4 yılda da küçülme devam etmiştir.

BM raporuna göre devam etmekte olan iç savaş sebebiyle, Suriye nüfusunun yarısından fazlası bugün yoksulluk içerisinde yaşamakta, % 20'sinden fazlası ise aşırı yoksulluk durumunda yaşamlarını idame ettirmektedir.

Elektrik kesintileri ülkenin büyük kısmında süreklilik kazanmıştır, 2017 yılının başında tüm ülkede aynı anda elektrik kesintileri gerçekleşmiştir.

“Save the Children” yardım grubunun son çalışmasına göre, Suriye’de milyonlarca çocuk devam etmekte olan iç savaş sebebiyle “toksik stres” koşullarında yaşamaktadır, araştırmaya göre söz konusu durum Suriye’de nesil kaybı gerçekleşmesine sebebiyet verebilir.

Türkiye ile Ekonomik ve Ticari İlişkiler: Türkiye ile Suriye arasındaki ticarete özellikle 1 Ocak 2007’de yürürlüğe giren Serbest Ticaret Anlaşması (STA) sonrasında çok önemli artışlar kaydedilmiş, Anlaşma’nın olumlu etkileri iki yılda kendini göstermiştir. Nitekim Suriye’ye 2008 yılı ihracatımız 2006 yılının yaklaşık iki katına ulaşmıştır. 2009 ve 2010 yıllarında da ihracattaki artış eğilimi devam etmiştir. 2010 yılı ihracatı %29,5 oranında artarak 1,8 milyar doları aşmıştır.

Suriye’de Mart 2011’de başlayan yönetim karşıtı gösterilerin aşırı güç kullanılarak bastırılması uluslararası toplumun tepkisine yol açmıştır. ABD ve AB Suriye yönetimine karşı ekonomik ve siyasi yaptırım uygulamaya başlamıştır. Bu ülkeleri 27 Kasım 2011’de Arap Birliği ve 30 Kasım 2011’de Türkiye’nin aldığı yaptırım kararları izlemiştir.

Türkiye’nin yaptırımları arasında; Suriye Merkez Bankası ile ilişkilerin durdurulması, Suriye hükümetinin Türkiye’deki finansal mal varlıklarının dondurulması, Suriye hükümeti ile kredi ilişkilerinin durdurulması, Suriye Ticaret Bankası ile işlemlerin durdurulması ve Suriye’deki altyapı projelerinin finansmanı için imzalanan Eximbank kredi anlaşmasının askıya alınması gibi önemli ekonomik kararlar mevcuttur.

Suriye, 4 Aralık 2011’de, STA anlaşmasının askıya alınması ve Suriye’den geçişlerde ek gümrük harcı alınması da dahil olmak üzere Türkiye’ye bir dizi karşı yaptırım kararları almıştır.

Türkiye de 14.12.2011 tarihli ve 28142 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan 2011/2516 sayılı İthalat Rejimi Kararı’na Ek Karar ile ülkemiz ve Suriye arasında imzalanan Serbest Ticaret Anlaşmasını askıya

almıştır. Aynı tarih ve sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan 2011/2517 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile “Suriye Arap Cumhuriyeti Menşeli Bazı Tarım Ürünleri İthalatında Tarife Kontenjanı Uygulanması Hakkında Karar” da uluslararası hukuk hükümleri ve müteakabiliyet ilkesi çerçevesinde yürürlükten kaldırılmıştır. Bu durum hali hazırda devam etmektedir.

Söz konusu gelişmeler sonucu iki ülke arasındaki ticaret, özellikle 2011 yılının son çeyreğinden itibaren hızla daralmaya başlamıştır. 2011 yılının tümü dikkate alındığında ihracatımız %12,6, ithalatımız %21 civarında daralırken, 2011 yılının son çeyreğinde ihracatımız %51,8, ithalatımız ise %57,3 oranında keskin bir daralma göstermiştir.

2012 yılında ikili ticaret neredeyse durma noktasına gelmiştir. Türkiye’nin ihracatı %68,8 azalarak 501 milyon dolara, ithalatı ise %87,2 azalarak 67 milyon dolara gerilemiştir. 2013 yılı sonrasında ise Suriye’ye ihracatımız oldukça dalgalı bir seyir izlemiştir. 2013 yılında 1.02 milyar dolar olan ihracatımız, 2014 yılında 1.8 milyar doları aşarak 2010 yılındaki en yüksek seviyesi olan 1.845 milyar \$’a yaklaşmıştır. 2015 yılında ise 1.52 milyar dolara gerileyen ihracatımız, 2016 yılında 1.32 milyar \$ olarak gerçekleşmiştir.

2011 sonrası Suriye’den ithalatımız ise oldukça düşük seviyelere gerilemiştir. 2010 yılında 663 milyon dolar olan ithalatımız, 2011 yılında 524 milyon dolara gerilemiş olup, takip eden yıllarda ise bu rakam 220-115 milyon dolar seviyelerinde dalgalanmıştır. 2016 yılında Suriye’den ithalatımız 65 milyon \$ olmuştur.

Türkiye'nin Suriye ile Ticareti (Bin \$)				
Yıl	İhracat	İthalat	Hacim	Denge
2017*	904 794	42 214	947 008	862 579
2016	1 321 981	65 389	1 387 370	1 256 593
2015	1.522.032	51.506	1.573.538	1.470.526
2014	1.800.962	115.499	1.916.461	1.685.464
2013	1.024.473	84.909	1.109.383	939.564
2012	497.960	67.448	565.409	430.512
2011	1.609.861	336.646	1.946.508	1.273.215
2010	1.844.605	452.493	2.297.098	1.392.111
2009	1.421.637	221.454	1.643.090	1.200.183
2008	1.115.013	323.697	1.438.710	791.315
2007	797.766	259.282	1.057.048	538.483
2006	609.417	187.250	796.667	422.167

*Ocak-Ağustos

Suriye Dünya Bankası İş Yapma Kolaylığı Raporu Sıralamasında 189 ülke arasında 173. sırada yer almaktadır. Ülkenin aşağıda bazı kalemlerin kolaylığı açısından sıralaması verilmiştir.

İş Kurmak	İnşaat İzinleri	Elektrik Elde Etmek	Mülk Kaydı	Kredi Almak	Azınlık Yatırımcının Korunması	Vergi Ödemek	Sınır Ticareti	Sözleşmenin Bağlayıcılığı	İflas İstemi
136	187	151	154	170	87	81	176	159	161

FAYDALI BİLGİLER

Suriye'ye ihracat yapmak isteyen işadamlarımızın Suriye'de yaşanan iç karışıklıklar ve buna bağlı belirsizlikleri göz önünde bulundurması zaruridir.

Savaş nedeniyle olağan ticaret yöntemlerinin işleyişinde yaşanan zorluklara bağlı olarak Suriye ile ticaret yapmak isteyen firmalarımızın sipariş-telimat ve tahsil aşamalarının her birinde tedbirli hareket etmeleri ve yaşanabilecek sıkıntıları dikkate almaları önem arz etmektedir.

İŞ KONSEYİ KÜNYESİ

Kuruluş Yılı: 2000

Türk Tarafı Başkanı: Sait Kılıç

Firma ve Unvanı: Sırnak Depolama ve Dağıtım Hizmetleri Nakliyat A.Ş. Yönetim Kurulu Başkanı

Karşı Kanat Başkanı: Abdel Kader Sabra

Firma ve Unvanı: Abdel Kader Sabra Group Yönetim Kurulu Başkanı

Muhatap Kuruluş: Suriye Ticaret Odaları Federasyonu

Web Adresi: www.fedcommsyr.org

İş Konseyi Yürütme Kurulu Üyeleri:

Ad-Soyad	Firma	Konsey Ünvanı
Sait Kılıç	Sırnak Depolama	İş Konseyi Başkanı
Osman Nuri Önügören	Rtl İnşaat	İş Konseyi Başkan Yardımcısı
Volkan Akan	Akan-Sel Nakliyat	İş Konseyi YK Üyesi
Bilgin Aygöl	Atis Fuarcılık	İş Konseyi YK Üyesi
Abdullah Değer	Değer Taşımacılık	İş Konseyi YK Üyesi
Salih Yeşilbaş	Promaksgrain Endüstri	İş Konseyi YK Üyesi
İsmail Çoban	Şölen Çikolata	İş Konseyi YK Üyesi

İş Konseyi Çalışan Bilgileri

Suzan Calliau, Bölge Koordinatörü

Akın Dıblan, İş Konseyleri Koordinatörü

Buğra Karahan, İş Konseyleri Koordinatör Yardımcısı

İş Konseyi Hakkında

Türkiye ve Suriye arasında iyileşen siyasi ilişkilere paralel olarak 2001 yılında DEİK çatısı altında Türkiye-Suriye İş Konseyi kurulmuştur. Bu dönemde, İş Konseyi, iki ülke arasındaki ekonomik ilişkilerin gelişmesi yönünde lokomotif rol üstlenmiş, karşılıklı olarak bir çok ticaret ve yatırım heyeti düzenlenmiştir. Yine aynı dönemde Türk firmaları açısından keşfedilmemiş bir Pazar konumunda olan Suriye pazarına girmek isteyen firmalara öncülük etmiştir. İş Konseyi'nin temel amacı, iki ülke arasındaki işbirliğini geliştirmek ve yeni işbirliği fırsatlarının somut projelere dönüşmesi yönünde faaliyet göstermektedir.

Türkiye-Suriye İş Konseyi, iki ülke arasında Serbest Ticaret Anlaşması'nın imzalanması için her iki ülke özel sektörleri ve devlet mercileri nezdinde çalışmalar yapmıştır. Kapalı ekonomiden serbest Pazar ekonomisine geçiş sürecinde olan Suriye'ye, İş Konseyi olarak, Türk iş çevreleri açısından engel teşkil eden sorunlar tespit edilerek, Suriye tarafına öneriler sunulmuş ve bir çok engelin kaldırılmasında öncülük etmiştir.

Bununla beraber 2011 yılından beri Suriye'de devam eden iç savaş sebebiyle Türkiye-Suriye İş Konseyi çalışmalarını Türkiye'de faaliyet göstermekte olan Suriyeli iş adamları üzerinde yoğunlaştırmış, yaşadıkları problemlere çözüm bulmak amacıyla etkinlikler ve görüşmeler gerçekleştirmektedir.

Son Dönem Faaliyetler

- Türkiye-Suriye İş Konseyi Yürütme Kurulu Gaziantep Temasları 13 Mayıs 2016 / Gaziantep
- Türkiye-Suriye İş Konseyi Yürütme Kurulu Adana Temasları 26 Ağustos 2016 / Adana